בנערנו ובזקננו נלך — אלט און יונג מוזען מיר פון די מצרישע טומאה ארויס — אט, דאס איז געווען דער שטאלצער אנטווארט פון יודישען פאלק'ס-ערלייזער צו פרעה'ן.

אויך מיר מוזען די פערשידענע פרעה'ס וועלכע ווילען אונזערע קינדער אין דער מצרישער שמוץ און טומאה אריינציהען דעם זעלבען אנטווארט געבען:

בנערנו ובזקננו נלך — אונזערע קינדער מוזען מיר מיט אונז האבען!

דער אנטווארט קען אבער זיין א פעסטער און האבען די געהעריגע ווירקונג אויף די פאלק'ס גאולה נאר דאן ווען ער וועט נישט זיין בלויז משפה לחוץ, נאר דורכגעדרינגען פון די טיעפסטע טיפענישען פון יודישען הארץ.

דאס קען יעדער יוד באווייזען ווען ער וועט מיט זיין מיטגלידס אפצאהל אויפהאלטען דעם איינציגען מוסד החנוך,

די תלמוד תורה

אין וועלכע אונזערע קינדער ווערען ערצויגען אלס אונזעריגע.

נאנדערגעטיילט צווישען די בכבודיגע ארימע פאמיליעס אנערך פון 10,000 קילא קוילען.

די פערטיילונג איז פארגעקומען פון 50 קילא קוילען אויף א פאמיליע.

דער דאזיגער טהאט דארף וועקען די היגע יודען אז זיי זאלען זיך מיט'ן בית לחם אביסעל מעהר פעראינטערעסירען.

דער ש. ראט בעקעמפט דעם דאקטארישען אפעטיט.

שוין איינגע וואכען ווי דער היגער דאקטורים-פערבאנד האט אנגענומען א בעשלוס נישט צונעמען ווייניגער ווי 8 זל. פאר א וויזיט.

דער ש. ראט זעהענדיג צו וואס דאס אבשינדען די הויט פון די ארימע קראנקע קען ברענגען האט אונטערגענומען א קאמף געגען די „טאקסע"...

דער „מזרחי" פאר תרבות אין געגען בית-יעקב.

אויף די לעצטע קהלה-ראט זיצונג בעת ס'האט זיך געהאנדעלט וועגען בעשטימען א סובסודיע פאר'ן גן ילדים, און די סובסודיע איז אבגעווארפען געווארען מיט'ן מאטיוו אז אזא געזעלשאפט איז גאר נישט בנמצא האט אנעוויסער ה. ערקלערט אז דער גן איז פערוואנדעלט געווארען אין „תרבות", און דעריבער דארף מען טאקי געבען א דאפעלטע סובסודיע אויפ'ן תרבות. ווען עס האט זיך נאכהער געהאנדעלט וועגען בעשטימען א סובסודיע פאר'ן בית יעקב האט ידער זעלבער מזרחי-פארשטעהער זיך ארויסגעזאגט געגען די סובסודיע.

וואלט זיך ווער אייך דעם געקענט ריכטען?

די פאציענטען פון ק. ק. טארען נישט ליגען אין בעט.

פרוי ח. מאנדעלצוויג (בראווארנע 9) איז די פאריגע וואך שטארק קראנק געווארען. און אזוי ווי דער מאן ה' יואל מאנדעלצווייג, (בית דין שמש) זיין א מיטגליעד אין קראנקען-קאסע איז ער אהין אוועק פאדערענדיג א דאקטאר. דער דאקטאר שטיין האט טאקי די קראנקע בעזוכט אויף דער נאכט און איהר פערשריבען א רעצעפט; פון רעצעפט איז איהר אבער נישט בעסער געווארען און אין איינגע טעג ארום איז די קראנקע שטארק אוועקגעפאלען. ה' מ. איז ווידער געלאפען אין קראנקען-קאסע בעשטעלען א דאקטאר. ווען ער האט געזעהען אין איינגע שעה ארום אז קיין דאקטאר זעהט מען נישט איז ער ווידער אריבער געלאפען אין ק. ק. דארט האט ער זיך אבער צו זיין גרויס ערשטוינונג דערוואוסט, אז ד'ר שטיין האט אנגעשריבען אויף א קוויטעלע אז: מען קען די קראנקע נישט אזוי גיך היילען דעריבער זאל זי קומען אין די קראנקען-קאסע...

אינטערעסאנט איז אז די פרוי ליגט שוין א לענגערע צייט אין בעט און קען פון בעט נישט ארונטערגעהן, זי וועט אלזא מוזעןווארטען ביז זי וועט קענען געהען אין ק. ק. און דאן וועט זי בעקומען א רפואה... און דערווייל?

א לעבעדיגער מת

א געוויסער ח. מינץ פון ווארשא איז אין דער צייט ווען די רוסען האבען אנגעהויבען צו עוואקואירען פוילען, אוועקגעפאהרען קיין רוסלאנד און פון זיך די גאנצע צייט נישט געלאזט הערען. אלע אנשטרענגונגען פון דער פרוי צו בעקומען וועלכע סאיז ידיעה פון מאן זענען געבליבען אהן ערפאלג, אזוי אז זי האט זיך שוין געהאלטען פאר אנ'עגונה.

לעצטענס בעת די עגונה האט זיך געפונען אין א געשעפט, האט זי צופעליג געהערט דערצעהלען פון א געוויסען יונגענמאן, א געשיכטע אין וועלכע ס'איז געווען דערמאהנט אויך דער נאמען פון זעלבען מינץ. די פרוי איז אויפגעציטערט געווארען און געבעטען דעם יונגענמאן דערצעהלען וואס ער ווייסט וועגען איהר מאן. דער פרעמדער האט איהר איבערגעגעבען, אז אין זעלבען זומער 1915 איז ער מיט נאך 2 פערזאן פון ווארשא, דערונטער אויך איהר מאן, א. מינץ, געפאהרען אויף א פוהר קיין מינסק. אויפ'ן וועג זענען זיי פערהאלטען געווארען דורך א פאטרול, וועלכער האט קאנטראלירט זייערע דאקומענטען, און איהם מיט איהר מאן ארעסטירט, בשולדיגענדיג זיי אלס שפיאנען, און סהאט לאנג נישט געדויערט, ווי ה' מינץ איז טאקי דערשאסען געווארען. דאס האט געזאלט פארקומען אין 1915 פאר שבעות. די פרוי הערענדיג די דאזיגע ידיעה האט דעם יונגענמאן ארויפגערופען צום ווארשעווער ראבינאט, אויך דארט האט ער דאס זעלבע בעשטעטיגט, און ס'האט שוין געהאלטען דערביי, אז די פרוי זאל בעקומען א היתר חתונה צו האבען.

דער ווארשאוער ראבינאט האט דאן, איידער ער האט ארויסגעגעבען דעם היתר, ארויסגעגעבען אין די עפענטליכקייט א מעלדונג, אין וועלכע ער בעט, אז ווער עס ווייסט עפעס וועגען דעם ענין זאל וועגען דעם מודיע זיין.

לעזענדיק דאס אין דער פרעסע האט דער היגער איינוואונער ה' י. הימעלפארב (ווארש. 25) וועלכער איז אויך אין יענער צייט געווען אין רוסלאנד, זיך דערמאהנט, אז ער האט דעם כלומרשטען הרוג, געזעהען פאר שבעות...!

דער ה' הימעלפארב האט וועגען דעם געמאלדען דעם היגען ראבינאט, וועלכער האט גלייך וועגען דעם מודיע געווען דעם ווארשאווער ראבינאט, און דער היתר איז אבגערופען געווארען.

וואס הערט זיך אין שטאט

דאס איבערנעמען די מאנקאבאדער קהלה אבגעלעגט ביז'ן 15 לוטי.

דאס איבערנעהמען די מאנקאבאדער גמינע דורך דער שעדלעצער קהלה, וואס איז בעשטימט געווען אויפ'ן 31-טען פ. ח. איז אבגעלעגט געווארען אויפ'ן 15-טען לוטי.

די גמינע סובסידיעס ווערען נישט אויסגעצאהלט.

צוליעב דעם וואס דער בודזעט אויפ'ן יאהר 1927 איז נאך דורכ'ן קהלה-ראט ביז'ן היינטיגען טאג נישט בעשטעטיגט געווארען האט די גמינע צוליעב'ן געלד מאנגעל אויפגעהערט אויסצוצאהלען די סובסודיעס די פערשידענע אינסטיטוציעס, וועלכע בעקומען פון דער גמינע שטיצע.

קאנטראל קאמיסיע איבער פאטענטען.

היינטיגע וואך איז איבער די געשעפטען ארומגעגאנגען א קאמיסיע וועלכע האט קאנטראלירט צו די געשעפטען בעזיצען פאטענטען. אויף די סוחרים וועלכע האבען קיין פאטענטען נישט ארייסגענומען און אויך פאר אזעלכע נישט איינגעצאהלט איז געמאכט געווארען פראטאקאלען.

פון געריכט.

דאס קרייז געריכט האט היינטיגען מיטוואך בעטראכט דעם פראצעס פון ראובן קאפלאן וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען דאס ער האט שפעקולירט מיט א וואהנונג אין זיין הויז אויף קילינסקי 5, פאדערענדיג פאר דער וואהנונג ביי א באהן-בעאמטען טויזענד זל., ה' קאפלאן האט ערקלערט אז דאס געלד האט ער געפאדערט כדי צו רעמאנטירען די שטוב, ער האט אויך צוגעשטעלט אלס עדות בעלי מלאכות וועלכע האבען זיינע ווערטער בעשטעטיגט. נישט קוקענדיג אויף דעם האט דאס געריכט פערמשפט דעם אנגעקלאגטען אויף 5 חדשים אונבעדינגטע תפיסה און 500 זל. שטראף, און אין פאל פון נישט בעצאהלען די 500 זל. נאך 2 חדשים תפיסה. דער פערורטיילטער איז גלייך אבגעפיהרט געווארען אין תפיסה.

צוליב 2 זלאטעס.

מיט א לענגערע צייט צוריק איז אין שניידערייי-מאגאזין פון גאלדשטיין (שענקעוויטשא 38) געקומען דער סעקוועסטראטאר זעמליא און געפאדערט צו בעצאהלען פאר שטייערן 50 זל. ווען ה' ג. האט געוויזען דעם סעקוועסטראטאר אז פאר די געמאהנטע שטייערן האט ער שוין לאנג בעצאהלט האט דער לעצטער געפאדערט ביי איהם צו בעצאהלען 2 זלאטעס פאר די טרחה. ה' ג. האט אבער ערקלערט אזוי ווי ער האט שוין די שטייערן בעצאהלט און דער סעקוועסטראטאר איז אייגענטליך געקומען צו איהם בחנם דארף ער קיין 2 זל. נישט בעצאהלען. דער סעקוועסטראטאר האט אבער זיך דעם נישט געוואלט איינגעהן און צוגענומען א שפיגעל, פון שניידעריי-מאגאזין. דאס האט שטארק אויפגעבראכט דעם ה' ג. און ס'איז געקומען צו אשארפען ווערטער אויסטויש.

ה' ג. האט דאן אנגעקלאגט דעם סעקוועסטראטאר פארן אונגעזעצליכען צונעהמען דעם שפיגעל און דער סעקוועסטראטאר דעם ה' ג. פארן בעליידיגונג איהם.

היינטיגע וואך איז דער פראצעס געגען ה' גאלדשטיין בעטראכט געווארען אין קרייז-געריכט. דאס געריכט האט דעם ה' ג. פערמשפט פאר בעליידיגען אויף 2 וואכען אדער 50 זל. שטראף.

בעריכטיגונג.

די ידיעה וועלכע איז איבערגעגעבען געווארען אז די שריפה אויף קילינסקי איז אויסגעבראכען דורך א אייזערן אייוועלע שטימט נישט מיט די ווירקליכקייט, די סיבה פון די שריפה איז אונבעוואוסט.

קאמוניקאט

פון יודישען אינוואלידען פעראיין אין שעדלעץ.

דאמיט טיילען מיר מיט, אז דער סעקרעטאריאט פון ארגאניזיר-קאמיטעט פונ'ם יודישען אינוואלידען-פעראיין אין שעדלעץ איז שוין טעטיג און געפינט זיך צייטווייליג אויף סטארי-רינעק № 16 אויפ'ן 2 שטאק.

דער סעקרעטאריאט איז אפען, פאר אינטערעסאנטען יעדען טאג חוץ שבת און יו"ט, פון 10 ביז 1 נ. מ.

אלע יודישע-אינוואלידען, אלמנות און יתומים פון שעדלעץ אין אומגעגענד, זענען מהו"ב, צו קומען אין סעקרעטאריאט פארגעסטרירען זיך.

אלע אינוואלידען, אלמנות און יתומים, וועלכע נעהמען רענטע אינוואלידזקע דארפען ווי אמשנעלסטען, אריינטראגען אין איזבע סקארבאווע ווידזשיאל רענטע און עמירעטור א אויסגעפילטע און אונטערגעשריבענע דעקלעראציע. די דעקלעראציעס קען מען בעקומען און אויספילען אין סעקרעטאריאט.

גלייכצייטיג מאכען מיר בעקאנט, אז אינוואלידען, אלמנות און יתומים וועלכע בעזיצען נאך נישט זייערע פאפירען, נאר סטארען זיך וועגען בעקומען פאפירען אינוואלידזקע צו חדאוסטווע קענען געהערין צום אידישען אינוואלידען פעראיין.

פארזיצענדער	סעקרעטאר
י. צוקער.	מ גאלדפארב.

רעדאקטאר א. ל. יעלין. ארויסגעבער: רעדאקציאנס קאלעגיום.

Redaktor A. L. Jeleń — Wydawca Kolegjum RedakcyJne.

Druk Wassermana Siedlce, Piękna 41.

אונזער וועג-שעדליץ 1927-01-07 ד-שבט-תרפז גליון-0117 000004 a הודפס מתוך הארכיון היהודי